

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΤΑΝΙΑΜΠΕ

— ΤΟΥ —

JACQUES CÉZEMBRE

— Λοιπόν, είπα στο φίλο μου Στέρνεϋ βοηθώντας τον να λύσει τις άποσκευές του, αυτή η ζωή σ' ευχαριστεί άπολύτως ;

— Άπολύτως, μου είπα. Δεν άρνούμαι ότι, κάθε τόσο, η πλήξη μας σκεπάζει την καρδιά, μά εινε μεγάλη ή διαφορά αυτής της άνετης και ένθουσιαστικής ζωής των άποικιών και της άποικιστικής Παρισινικής ζωής σας. Άχ ! ξανάειδα στην 'Αφρική πολλούς φίλους μας που τόσο τους έτρώμαζε άλλοτε ή έξοδος τους από την 'Αποικιακή Σχολή και ή στιγμή που θ' άφηναν το Παρίσι... Τώρα ή ζωή των μεγάλων δασών, τα κνήγια τους έκαναν να ξεχάσουν πιά τα θέατρα και τα μπουλβάρτα.

Μέσ' στις άποσκευές του πήρανα ένα σωρό άναμνήσεις της Γουινέας ; δέρματα παγθίρων, όπλα, φυλαχτά και μικρά είδωλα των άγρίων και είταν όλος χαρά που με ξανάβρισκα.

— Μπα, του είπα παίρνοντας ένα στοργικό χαρτί από χαρτόνι που είχε γραμμένη την επιγραφή : « Η φωνή της Τανιαμπέ », τι έχει εδώ μέσα ; Μου φαίνεται πως θα πρόκειται για τη μικρή εκείνη Φουλάχα για την όποια μου έγραφες σελίδες όλόκληρες στα τελευταία σου γράμματα.

Είδα άμέσως πως κάποια άνάμνηση τον έμελαγχόλησε γιατί έκανε κάμποσο να μου άπαντήσει και το πρόσωπό του σκοτεινιάσε.

— Ναι, αυτό εινε ότι μου μένει πιά άπ' αυτή. Φωνογράφου ή φωνή της.

— Άχ !. Έκανα κάπως συγκινημένος από την ταραχή του. Και τί άπόγινε αυτή ;

— Είπε μία όλόκληρη ιστορία... μία ιστορία τραγική... Θέλει να σου την πω άπόψε ; Βλέπω πως σου κέντησα την περιέργεια...

— Ναι, έχεις δίκαιο, λέγε.

— Ο Στέρνεϋ ξαπλώθηκε στο σοφά μου στέλνοντας κατά το ταβάνι τους καπνούς του τσιγάρου του, και ή άχνα του τσιγαριού, μου έκρυψε κάπως την όψη του.

«Θυμάσαι την χρήση του πυρετού που μ' έπιασε πρό έφτα μηνών στο Μπόκε και πως μ' έστειλαν να συνέλθω κάπως στο Κονάκρυ. Σου τα έγραψα όλα αυτά. Δε μπορεί να περάσει κανείς δύσμοια χρόνια στη Σιέρρα Λεόνη, στον «Τάφο των Λευκών» όπως την λένε χωρίς να πληρώσει ένα φόρο στο κλίμα. Στο γυρισμό, διοργάνωσα ένα μικρό ταξίδι στο έσωτερικό της χώρας, για να έπισκεφθώ το Μπουσιέρ, ό όποιος, από καιρό με είχε προσκα-

λέσει κοντά του. Τον θυμάσαι τον Μπουσιέρ αυτό το χοντρό Μαρινικέξο που είχε φύγει για να κάνει έμπόριο στη Γουινέα.

— Ά, και τον θυμάμαι το Μπουσιέρ...

— Είπε διευθυντής ενός έμπορικού γραφείου και κάτω, σε τριών ημερών άπόσταση από το Μπόκε και με δέχτηκε μ' ένθουσιασμό. Σ' αυτά τα μέρη πολύ σπάνια δεχόμαστε έπισκέψεις.

Είχα μαζί μου το μικρό Κάμπα-Κάμπα που τον χρησιμοποιούσα για μάγερσ, τη μικρούλα Φουλάχα την Τανιαμπέ και μερικούς βαστάζους για τις άποσκευές μου. Κοιμόμουν στη σκηνή μου. Πρωτιμούσα αυτό παρά να κλείνομαι τη νύχτα μέσα σε κάμαρες πρωτόγονες όπου οι άντρες, τά εφήμερα, τά κουνούπια και τά φέδιμ ακόμα μπαίνουνε μέσα.

Άχ ! τί όμορφές μέρες πέρασα εκεί κάτω ! Το κνήγι άφθονεί στη Γουινέα και σκότωσα πελεκάνους, έλάφια και πάνθηρες ακόμα ίψθονους. Αυτά τα όμορφα φερά που βλέπεις εκεί προέρχονται από τα κνήγια που σου λέω.

Όλημερίς ό Μπουσιέρ είταν άπασχολημένος στο μαγαζί του. Πουλούσε σ' αυτό κάθε λογής μηχανές κι' ότι άλλο θέλεις, από το φοινικόλαδο ως τις όμπρέλλες. Άδιάκοπα τά καραβάνια που ερχόντουσαν από το Σουσό πήγαιναν κι' άγόραζαν άπ' αυτόν καουτσούκ άκατέργαστο. Είδα ότι ό Μπουσιέρο τους μεταχειριζόταν κτηνωδώς κάποτε. Μά έκτός από αυτό, είταν ή πιο εύχρηστη συντροφιά.

Τό βράδυ άνταμωνόμαστε για να θυμόμαστε τά καλή μας και για να μιλούμε για το Παρίσι Είχα μαζί μου το φωνογράφο μου. Να ένα όργανο που κερδίζει πολύ όταν ακούγεται στα μέρη αυτά. Ξεχνάει κανείς τη βραχνάδα του και την έλλειψη άρμονίας που έχει και σε βεβαίως ότι κι' οι μεγαλύτεροι έρασιτέχναι της μουσικής δεν θα τον περιφρονούσαν, αν βρισκότουσαν εκεί.

Όμως ό καφές άχνιζε μέσα στα φλυτζάνια μας κι' ακούγαμε τά τραγούδια του φωνογράφου, με λίγη καλή θέληση νομίζαμε πως βρισκόμαστε σε κανένα μουζικ χάλ του Παρισιού.

Μά τί ένθουσιασμός που έπιασε την Τανιαμπέ ! Ένωθα άληθινή ευχαρίστηση βλέποντας τη χαρά της μόλις έβαζε το φωνογράφο να παίξει.

Ξέρεις ότι κάποτε της είχα σώσει τη ζωή την ήμερα μάλλιστα που τη γνώρισα. Αυτό την έκανε να προσκολληθεί σε μένα σαν άφοσιωμένος σκύλλος και θα δεις από τις φωτογραφίες της τί χαριτωμένη συντροφισσα μου που ήτανε. Αυτές ή Φουλάχες

Είταν άφοσιωμένη σε μένα.

γυναίκες έχουν ένα ξεχωριστό τρόπο στο χτένισμά τους, ένα τρόπο που δίνει στη φυσιογνωμία τους κάτι το έκτακτο. Η Τανιαμπέ ε ήταν μάλιστα δημοφιλής.

Τις πρώτες μέρες είχα υποψιαστεί ότι ο άκλουθός μου ο Κάμπα-Κάμπα ε ήταν ξερατευμένος μαζί της και δεν θά είχα καμιά αντίρρηση στην ένωση τους μα ή Τανιαμπέ δε συμμεριζότανε διόλου τις απόψεις μου.

Η Τανιαμπέ άρεσε πολύ και στο Μπουσιέρ, ο οποίος για να διασκεδάσει την όδυνή του μοναξιά του, μου τη ζήτησε να την κρατήσει στην ύπρησσία του, όταν εγώ θά έφευγα. Έπειδή είχα σχεδόν πεύχαι μια άδεια για τη Γαλλία κ' έλειδη στο βάθος ή αφοσίωση που μου έδειξε ή μαύρη με στενωχωρούσε κάπως συγκατατέθηκα να του τη δώσω.

Μα εκείνη άρνήθηκε. Δεν ήθελε να μ' έγκαταλείψει ποτέ. Άν έφευγα για τη Γαλλία, θά μ' ακολουθούσε, έστω και χωρίς να την πληρώνω, για να φροντίζει για μένα, μα ούτε ήθελε ν' ακούσει ότι θά την άφρηνα.

Συγκινήθηκα από αυτή την αφοσίωση και της έταξα να την πάρω στην ύπρησσία μου θά γύριζα από τη Γαλλία, πράγμα που την έπλημμυρισε χαρά. Ο Μπουσιέρ άδικως έπέμεινε, της έπρότεινε μάλιστα να την πάρει γυναίκα του—ξέρεις εκεί κάτω αγοράζουν μια γυναίκα για χίλια φράγκα και μερικά καρύδια του κολλά—μα δεν έκανε τίποτε.

Μιά ψυχρότης άπλώθηκε τότε μεταξύ τους, μα οι μικρές καλλιτεχνικές έσπεριδες μας έξακολουθήσαν. Με την συνοδεία ενός πρωτοπόμου μαντολίνο, ή Τανιαμπέ μας τραγουδούσε, στη γλώσσα της, μελωδίες παραπονιάρικες που δεν ε ήταν δλωσοδιόλου χωρίς κάποια χάρη.

Η παραμονή της άναχωρήσεώς μας ήθεσε γρήγορα. Εύρισκα κάπως παιδιακία εκ μέρους του Μπουσιέρ αυτή την ψυχρότητα που έβλεπε για την Τανιαμπέ τη στιγμή μάλιστα που θά χωριζόμαστε άντι να δείχνεται όπως πρώτα χαρούμενος. Έκείνη την ήμερα μάλιστα με την πρόφαση κάποιου έπειγουσής εργασίας είχε μείνει σπίτι του.

Έπρεπε να ξεκινήσουμε την άλλη μέρα πρωί πρωί.

Το άπόγευμα το προηγούμενο της άναχωρήσεως ε ήταν καταθλιπτικό. Προσκόμαστε, μόνοι στη σκηνή μου, μετά το δείπνο, ή Τανιαμπέ κ' εγώ, κ' ένω εγώ, καπνίζοντας την πίπα μου παραδιόμουνα στη γλυκιά ιδέα ότι σε λίγες μέρες θά πατούσα το χώμα της Γαλλίας, ή Τανιαμπέ, έξυπλωμένη μπρός στα πόδια μου, με κοιτούσε θλιβερά με τα μεγάλα αλλόκοτα μάτια της.

— Τανιαμπέ, της είπα, θέλεις να μ' ευχαριστήσεις; Τότε πάρε το μαντολίνο σου και τραγούδα μου μερικά απ' αυτούς τους σκοπούς που μ' άρέσουν.

Έκείνη κούνησε το κεφάλι της άρνητικά.

— Η Τανιαμπέ δεν τραγουδάει πιά. Έσο φύγεις, ή Τανιαμπέ μεγάλη λύπη έχει.

— Δεν είσαι διόλου λογική. Τι κάθεται και μου λές άφου σου υποσέθηκα ότι θά σ' έμπιστευτώ σε μια φιλική μου οικογένεια στο Μπώκε και όταν γυρίσω από τη Γαλλία θά σε πάρω μαζί μου.

— Θά την ξεχάσεις την Τανιαμπέ.

Έκείνη τη στιγμή τα μάτια μου έπεσαν στο φωνογράφο και μια ιδέα μου πέρασε άξαφνα από το μυαλό.

— Στάσου, της είπα, για να σου δείξω ότι δεν έχεις δίκιο. Θά κλείσω τη φωνή σου εκεί μέσα, ένω εσύ θά τραγουδάς. Καταλαβαίνεις; ... Και σά θά βρίσκομαι στη Γαλλία, όταν θά θέλω να σ' ακούσω, δε θάχω παρά να βάζω μπροστά το φωνογράφο.

Χτύπησε τα χέρια της, άλλαξε στη στιγμή κ' έγινε σαν παιδί κ' ένω εγώ έβαζα μια πλάκα καθαρή στο φωνογράφο για να πάρω τη φωνή της εκείνη εκούνησιζε το μαντολίνο της.

Αυτό με διασκέδαζε. Έβαλα το μηχανήμα σε κίνηση και ή φωνή της Τανιαμπέ ύψώθηκε μελαγχολική. Η μικρή είχε τις πλάτες της άκουμπισμένες στο πανί της σκηνής μου κ' εγώ έπέβλεπα την πορεία του μηχανήματός μου που ερόγγαζε σιγά σιγά.

Άξαφνα, ή Τανιαμπέ, αφήνοντας το μαντολίνο της να πέσει, έβγαλε μια σπαραχτική κραυγή. Κλονίστηκε και με τα χαρακτηριστικά της διεσταλμένα έπεσε κάτω. Καθώς χτυπιόταν, είδα στη μαύρη πλάτη της να τρέχει αίμα από μια πλατειά πληγή.

Το πανί της τένας ε ήταν τρυπημένο με μαχαίρι και γεμάτο αίματα. Τη ε είχαν χτυπήσει απ' έξω από την σκηνή.

Μπρός σε μια τώση άναυδης δολοφονία έμεινα κατάπληκτος, μα άμέσως όρμησα έξω από τη σκηνή για να πιάσω τον άθλιο δολοφόνο.

Έκείνος δεν είχε φύγει. Είταν εκεί μπρός στην τρύπα που είχε άνοψει στη σκηνή. Η σελήνη έλαμπε με όλο το φως της και τον άναγνώρισα άμέσως. Είταν ο ύπρητής μου ο Κάμπα-Κάμπα.

Κρατούσε στα χέρια του το ματωμένο μαχαίρι.

Είμουνα τόσο άναγαχτισμένος από το έγκλημά του ώστε δεν έδίστασα διόλου, και πριν προφτάσει να πει λέξη του άναψα μια με το ρεβόλβερ μου στο κεφάλι.

Οι μάγουοι έτρεξαν απ' όλες τις μεριές. Χρειάστηκε κάμποσο για να συνέλθω. Όταν ξεναγύρισα στη σκηνή μου ο Μπουσιέρ προσπαθούσε του κάκου να συνεφέρει την Τανιαμπέ, ή οποία ξεψύχισε άμέσως.

Τη θάψαμε την άλλη μέρα σε μιά γωνιά του δάσους. Αυτό το κουτί κλείνει μέσα ότι άπόμεινε από τη φτωχούλα Τανιαμπέ.

— Και δεν έμαθες ποτέ, τον έρώτησα, γιατί ο μαύρος την έδολοφόνησε;

— Όχι άκριβώς. Σου το είπα, ο Κάμπα-Κάμπα αγαπούσε την Τανιαμπέ. Ίσως, έν άγνοία μου, θυελλώδεις σκηνές να είχαν γίνει μεταξύ τους. Ποιός ξέρει; ... Μυστήριο.

Ο Στέρνεϋ έπαψε να μιλάει και κοιτάξε γύρω του σαν άφηρημένος. Έγώ έβλεπα με συγκίνηση το δίσκο όπου είχαν χαραχτεί οι τελευταίες λέξεις της μικρούλας μαύρης.

— Άλο τότε, του είπα, δεν ξανάκουσες τη φωνή της;

— Όχι. Αυτό θά μ' έκανε να λυπηθώ. Και ξέρεις, δεν ε σταματήσει το μηχανήμα όταν έγινε το έγκλημα. Γι' αυτό πρέπει ν' ακούγονται στην πλάκα και όσα έγιναν κατόπι.

Κοιταχτήκαμε, συγκινημένοι, μη τολμώντας να όμολογήσουμε ο ένας στον άλλο την περιέργεια που μας κατείχε.

— Δόσε μου το δίσκο, είπε τέλος ο Στέρνεϋ.

Τόν έτοποθέτησε στο φωνογράφο, γύρισε το χερουλι κ' ο δίσκος άρχισε να κινείται.

Έκοιτάξα το Στέρνεϋ. Είταν κατάπληκτος.

Μιά φωνή ύψώθηκε, ή φωνή της Τανιαμπέ, αλλόκοτη, λυπημένη, συνοδευομένη από ένα εγχορδο όργανο.

Άκούγαμε νευρικοί, άσθμαίνοντας, με τα δάχτυλά μας σφιγμένα. Μιά τρομερή κραυγή ξεφύγε τέλος από την πλάκα, συνοδευομένη από ένα ήχο πτώσεως, άναποδογύρισμα καρκελών και βήματα που έτρεχαν... Έπειτα ένας πυροβολισμός.

Πέντε λεπτά σιωπή. Τελείωσε... Όχι... Άναπνήσαμε άξαφνα κ' οι δύο μας. Στο φωνογράφο ή έτοιμοθάνη Τανιαμπέ μιλούσε στο Μπουσιέρ που είχε μπη, όπως μου είπε ο Στέρνεϋ, για να την περιποιηθί!

— Έσύ, έλεγε ή Τανιαμπέ, εσύ... εσύ...

Και ή φωνή του Μπουσιέρ, ύπόκοψη και άπότομη, άκούστηκε:

— Ναι, σε σκότωσα γιατί δε με ήθελες. Σ' άγαπούσα, καταλαβαίνεις, σ' άγαπούσα...

Τα καταλόβαμε όλα. Αυτός ο διάλογος είχε διαμειφθεί την ώρα που ο Μπουσιέρ είχε μπη μέσ' στη σκηνή για να περιποιηθί θήεν τη Τανιαμπέ, ένω ο Στέρνεϋ βρισκόταν έξω.

— Ο Μπουσιέρ! ούρλιαζε ο Στέρνεϋ.

— Α, τον άθλιο!... Αυτός λοιπόν τη σκότωσε. Καταλαβαίνω τώρα. Ο Κάμπα-Κάμπα είχε τρέξει ακούγοντας το θόρυβο και πήρε το μαχαίρι που είχε πετάξει κάτω ο Μπουσιέρ, ένω αυτός είχε μπη μέσ' στη σκηνή. Κ' έβλεπ' σκοτώσα τον Κάμπα-Κάμπα... Άχ! φτωχέ μου Κάμπα-Κάμπα...

Βυθίστηκε στο γιβάκι κ' οι δύο, κατάπληκτοι, έξακολουθούσαμε να κοιτάμε το φωνογράφο, που ή φωνή του, ή οποία τόσα μ'άς φανέρωσε, έβρανε σιγά-σιγά σ' ένα ψιθύρο...

Jacques Cézembre

Ο ΒΙΣΜΑΡΚ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ

Ο περίφημος Γερμανός Άρχικαγκελλάριος Βίσμαρκ, συνομιλών κάποτε μετά του Γερμανού Βουλευτού Ίουλίου Φάμπρ, προσέφερε εις αυτόν ένα πούρο.

Ο Φάμπρ, τον ευχαρίστησε, είπεν όμως ότι δεν καπνίζει.

— Κάνετε πολύ άσχημα, να μη καπνίζετε, του άπήντησε ο Βίσμαρκ. Όσοι συνομιλούν περι θεμάτων τα όποια πολλές φορές καταλήγουν σε σφοδρή συζήτηση και σε πολλές διχογνωμίες, θά κάνουν πολύ καλύτερα, άν όμυλούν καπνίζοντας. Έχω την γνώμη, ότι, έτσι με το τσιγάρο στο χέρι θά μπορούν να όμυλούν πιο ψύχραιμα, χωρίς εξάψεις. Το τσιγάρο μ'άς φέρνει ψυχική ήσυχία, χωρίς να βλάπτει διόλου το μυαλό μας. Νά! κ' υπάχτε μένα! Αυτή την στιγμή, κ' υπάχτε αυτό τον γαλάζιο καπνό του πούρου μου, που άνεβαίνει έτσι άργά-άργά και χάνεται στον άέρα, και σ'άς βεβαίως πώς αισθάνομαι μέσα μου κάποια ήθική ήσυχία, κάποια γαλήνη ψυχής! Τι θά θέλατε! όκαπνίζω εννε εύτυχής. Έχει άπασχολημένο το βλέμμα του, το χέρι του και εύχαριστεί την όσφρησή του.

Και ο διάσημος Γερμανός διπλωμάτης, τελειώνοντας την όμιλία του αυτή, έξοριξε στον Φάμπρ, μια ύποκτη λοξή ματιά, γεμάτη ειρωνία.

Ο καλός έκείνος Γερμανός Βουλευτής, τον κ' υπάχτε με άπορία.

Κλονίστηκε κ' έπεσε κάτω.